

**GRAN TEATRE
DEL LICEU**

Temporada 1986/87

CONSORCI DEL GRAN TEATRE DEL LICEU

**Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona
Ministerio de Cultura
Diputació de Barcelona**

i

Societat del Gran Teatre del Liceu

CASA SIVILLA

Lenceria fina

Buenas ideás
en artículos para el hogar,
la mujer y el recién nacido.

EN BARCELONA
GRAN VIA CORTS CATALANES, 640
TELÉFONO 318 24 98
08007 BARCELONA

DELEGACIÓN EN ZARAGOZA

Jaspe

ZURITA, 8 TEL. (976) 23 74 54

SAFFO

Tragèdia lírica en 3 actes
Llibret de Salvatore Cammarano
Música de Giovanni Pacini

Diumenge, 21 de juny, a les 17 h., funció núm. 66, torn T

Funció de Gala

Dimecres, 24 de juny, a les 21 h., funció núm. 67, torn B

Dissabte, 27 de juny, a les 21 h., funció núm. 68, torn C

Dimarts, 30 de juny, a les 21 h., funció núm. 69, torn A

Ferrán Contreras

JOYERO

M. Pérez Cabrero, 4 Tel. 201 33 00 Barcelona-08021 (junto Turó Park)

SAFFO

Decoracions

Fiorenzo Giorgi
(realitzades per La Bottega Veneziana)

Vestuari

Fiorenzo Giorgi
(realitzat per Fiore - Milà)

<i>Alcandro</i>	Enric Serra
<i>Clímene</i>	Alicia Nafé
<i>Saffo</i>	Montserrat Caballé
<i>Faone</i>	Antonio Ordóñez
<i>Dirce</i>	Maria Uriz
<i>Ippia</i>	Alfredo Heilbron
<i>Lisimaco</i>	Vicenç Esteve

<i>Director d'Orquestra</i>	Manfred Ramin
<i>Direcció d'Escena</i>	Renzo Giacchieri
<i>Adjunt a la Direcció escènica</i>	Stefano Piacenti
<i>Directors del Cor</i>	Romano Gandolfi
	Vittorio Sicuri
	Miquel Ortega
<i>Mestre adjunt del Cor</i>	
<i>Ajudant en les decoracions</i>	
<i>i Vestuari</i>	Alberto Spiazzi
<i>Atrezzo</i>	Rancati - Cornaredo
<i>Violins concertinos</i>	Josep M. ^a Alpiste
	Jaume Francesch

ORQUESTRA SIMFÒNICA I COR
DEL GRAN TEATRE DEL LICEU

Martini Dry el Seco que más invita

MARTINI

Martini M&R
are registered Trade Marks

M. CASIN

A les funcions de *Saffo* el paper de Clímene serà interpretat per Petra Malakova.

Petra Malakova

Nascuda a Kazanlak (Bulgària) realitzà els seus estudis al Liceu Artístic de Russe (Ciutat Universitària del Danubi) on entrà també a formar part del Cos de Ball del Teatre.

En finalitzar els estudis musicals obtingué el Diploma i el Premi de l'Acadèmia Nacional de Música de Sòfia. Tot seguit

guanyà el Concurs Nacional i fou admesa a la Companyia Estable del Teatre de l'Òpera de Sòfia.

De 1975 a 1979 formà part de la Companyia Estable de l'Òpera du Rhin a Estrasburg.

Petra Malakova ha estat guardonada als Concursos Internacionals de Cant de Tolosa de Llenguadoc, Barcelona, Vervier i Treviso.

Posseeix un ampli repertori que inclou papers com els de Charlotte, Dalila, Carmen, Mignon, Adalgisa, Lucrezia, Leonora, Romeo (*Capuletti e Montecchi*), Olga, Polina, Musseta, Fenena, Èboli, Orfeo, Dorabella, Marguerite, etc., que ha interpretat als Teatres de Brescia, Bèrgam, Venècia, Festival de Martina Franca, Piccola i Grande Scala de Milà, Pàdua, San Carlo de Nàpols, Trieste, Reggio Emilia, etc.

Petra Malakova fa ara el seu debut al Gran Teatre del Liceu.

Contingut argumental

Notícia prèvia

Aquesta òpera tracta de Saffo en un context tradicional, sense cap al·lusió al món del lesbianisme. L'argument escrit per Salvatore Cammarano gira a l'entorn d'uns amors de Saffo per Faone, i també de la lluita que Saffo havia menat contra un sacrifici humà que rebia el nom de *salt leucàdic*, perquè fos abolit. Al santuari de Leucas (o Leucàdia) al davant del mar Egeu, se celebrava un ritual que consistia en l'anomenat *salt leucàdic*: la persona que havia formulat els vots de realitzar-lo havia de saltar des del promontori rocós que dominava el santuari fins al mar. La conseqüència habitual del *salt leucàdic* era la mort.

ACTE I. *La Corona Olímpica*

Resum breu: Saffo ha guanyat la Corona Olímpica de poesia amb una elegia en la qual denuncia com a cruel i bàrbara la pràctica del salt leucàdic. Això indigna Alcandro, gran sacerdot de Leucas, que vol revenjar-se de Saffo.

Veient Faone, que es corseca de gelosia perquè la seva estimada Saffo sembla preferir Alceo, li proposa que l'abandoni i que es reuneixi amb ell. Faone espera que Saffo aparegui i li fa una escena de gelosia. Saffo intenta retenir Faone, però ell se'n va, furiós, a reunir-se amb Alcandro, que li ha ofert la mà de la seva filla Clímene.

Uns 630 anys abans de J.C., a l'època de la 42a. Olimpíada, s'està celebrant un certamen poètic vinculat als Jocs i Saffo n'ha estat la guanyadora amb una elegia poètica que ha compost contra la bàrbara cerimònia del *salt leucàdic*. Com que Alcandro, gran sacerdot del santuari d'Apol·lo a Leucas, era present al circ, en surt indignat. Ippia, cap dels arúspexs, li pregunta perquè surt tan furiós i Alcandro explica tremolant d'ira que per culpa de Saffo tot Grècia s'oposarà ara a la cerimònia. Alcandro maleeix Saffo, però reconeix, en un apart líric (ària «Di sua voce il son giungea») que la veu i l'aspecte de Saffo li recorden alguna cosa i que no pot mirar-la sense commoure's.

Els crits dels assistents a la cerimònia el treuen d'aquest moment de reflexió. Ippia anuncia que ve Faone, el promès de Saffo, el qual arriba indignat, disposat a trencar les relacions amb la poetessa perquè Saffo sembla dedicar més atenció al poeta Alceo que no pas a ell. Alcandro aprofita hàbilment la situació per excitar la gelosia en el cor de Faone i finalment el cita per trobar-se amb més calma i parlar d'un projecte de venjança: el casament de Faone amb la seva filla Clímene. Alcandro se'n va i Faone veu arribar Saffo, que surt del circ. Faone li dirigeix retrets, però Saffo declara que sempre ha estat enamorada de Faone. Aquest demana proves de la veracitat d'aquest amor però en aquest moment des del circ reclamen la presència de Saffo per ser coronada poetessa olímpica i ella es disposa a entrar novament a l'arena, cosa que decideix Faone a trencar definitivament amb Saffo. Per més que ella li suplica que no se'n vagi, Faone marxa indignat.

ACTE II. *Les noces de Faone*

Resum breu: En una cambra del santuari de Leucas, Dirce i algunes serventes assisteixen Clímene, que està a punt de casar-se amb Faone. Clímene és filla del gran sacerdot Alcandro. Arriba Saffo penedida d'haver atacat el santuari i dolorida pel seu amor perdut. Clímene li ofereix consol i la convida a assistir al seu casament. Saffo accepta però descobreix en arribar al temple (Quadre II) que el nuvi és el propi Faone. Tots esclaten en recriminacions i Saffo, furiosa, trenca l'altar del temple.

L'escena representa una de les cambres privades del santuari de Leucas. Dirce i diverses donzelles al servei del temple estan ajudant Clímene a vestir-se pel seu casament. Aquesta recorda en una ària («Ah, con lui mi fu rapita») com l'amor de Faone ha estat inconstant i va témer perdre'l. Però en la *cabaletta* següent expressa la joia per haver-lo recobrat. Lisimaco, servidor del temple anuncia l'arribada d'una forastera. És Saffo, que ha vingut en pelegrinatge, penedida pels seus atacs al santuari i dolguda per l'abandó de Faone. Clímene l'acull com si fos una germana seva; li diu que en un temps va perdre una germana i ara Saffo rebrà les mateixes atencions que si ho fos. Clímene li fa saber que és a punt de casar-se i ofereix a Saffo un vestit perquè pugui assistir a les noces, cosa que Saffo

Joan Antoni Fabregas

Costura
Boutique

Casanova, 270 · 08021 Barcelona

accepta amb alegria. Amb aquest motiu canten un duo («Di quai soavi lagrime»).

Un canvi ens porta ara al temple. Entren Clímene i Saffo. Clímene s'avança cap a l'altar i Alcandro la uneix a Faone, que estava esperant-la. Clímene fa saber al seu pare que Saffo és present a la cerimònia; Faone es gira i es retroba amb Saffo. L'escena es desenvolupa sota la forma d'un vistós concertant iniciat per Saffo («Ai mortali, o crudo»). Clímene s'adona que Saffo és la seva rival per l'amor de Faone i Alcandro fulmina imprecacions contra Saffo, conminant-la que abandoni el temple que ha profanat amb la seva presència. D'altra banda, li fa saber que Faone i Clímene ja estan casats i que no pot evitar-ho. Saffo, irritada, trenca l'altar i és expulsada del temple.

ACTE III. *El salt leucàdic*

Resum breu: Saffo s'ofereix en penitència a fer el salt leucàdic, i Alcandro accepta el vot amb mal dissimulada alegria. Però quan pren la filiació de la poetessa, es descobreix que Saffo és filla d'Alcandro i, per tant, la germana que Clímene havia perdut a la infància. Faone, entretant, vol tornar a l'amor de Saffo. Alcandro intenta anul·lar el vot de la poetessa perquè no faci el salt leucàdic, però els altres sacerdots s'hi oposen. Amb gran desesperació de tots, Saffo s'ha de resagnar al sacrifici.

L'escena representa un paratge desolat, prop de la caverna sagrada on es reuneixen els arúspexs, encapçalats per Ippia, amb el gran sacerdot Alcandro. Al seu davant hi ha Saffo, la qual, penedida pels seus atacs al temple, demana permís per fer el vot i realitzar el salt leucàdic. Saffo demana només poder-se acomiadar abans de Clímene.

Aquesta arriba i Saffo li demana perdó per haver estat la seva rival. Després respon a les preguntes dels arúspexs respecte a la seva filiació, però Lisimaco manifesta agitació i acaba exclamant que ell la va recollir de petita i que en realitat és la filla perduda d'Alcandro i germana, per tant, de Clímene. Efectivament, Saffo duu encara al coll un amulet familiar que la identifica definitivament. Aleshores Alcandro abraça Saffo i Clímene també, però Ippia i els arúspexs recorden que el sacrifici s'ha de complir dins de poques hores. Tots els esforços

En acabar l'espectacle es l'hora d'anar a Flo.

FLO
BRASSERIE

Restaurant

Jonqueres, 10 Barcelona.

Reserves Tel. 317 80 37

Obert tots els dies, inclús els diumenges i festius.

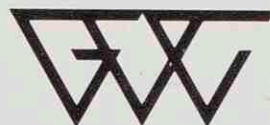
Cuina oberta després de la funció

d'Alcandro perquè sigui cancel·lat el vot s'estavellen contra la ferma decisió dels sacerdots, inflexibles en exigir el compliment del vot. La pròpia Saffo ha d'aconsolar Alcandro i Clímene.

Entra ara Faone: l'amor per Saffo ha renascut en la seva ànima i en una ària exquisida (precedida d'un vistós solo de clarinet, que també acompanya la peça) expressa els seus sentiments, però Ippia i els arúspexs el desenganyen: Saffo ha de realitzar el sacrifici promès.

L'escena ens mostra ara el promontori des d'on Saffo ha de saltar al mar. El poble, commogut, tracta d'aguantar la respiració per no influir en el salt perillós de Saffo. Arriba aquesta i agafant la lira de Lisimaco canta un dels seus poemes (ària «Teco dall'are pronube»). Ha arribat l'hora del sacrifici, però en aquest moment se senten els crits de Faone que s'apropa corrent i intenta deturar la cerimònia. La pròpia Saffo intervé per calmar-lo i per recomanar-li que estimi Clímene; a aquesta, li fa una recomanació semblant, dient-li que estimi Faone com ella l'ha estimat. Dit això s'arriba al promontori i es llença el mar. Faone intenta llençar-se al darrera, però és contingut pels presents. La mort de Saffo tanca l'òpera.

J. GARÇON, A.VALLVÉ & F.CONTRERAS

SOCIEDAD INSTRUMENTAL DE
AGENTES DE CAMBIO
Y BOLSA COLEGIADOS, S.A.

ASSESSORAMENT,
NEGOCIACIÓ
I GESTIÓ DE VALORS
I ACTIUS FINANCERS

Barcelona

Rbla. Catalunya, 55
T. 301 96 63

Madrid

Juan de Mena, 10
T. 222 91 84

Palma M.

Jaume III, 22
T. 72 17 68

Valencia

Paz, 25
T. 332 39 29

**HAY POCAS COSAS
INALCANZABLES.**

Davidoff
Cosméticos for Men

Saffo en l'imperi operístic de Rossini. L'encís d'una vocalitat preciosista

Des de l'aparició de Rossini en el món del teatre líric, pot dir-se que l'òpera italiana del segle XIX, almenys fins les primeres composicions de Verdi, es desenvolupà sota l'imperi del rossinisme. Tots els compositors, sense que la major o menor importància de la seva producció els pugui, en principi, excloure, van escriure influenciats per l'estil del músic de Pesaro. La llarga i no gens menyspreable llista d'autors en actiu durant aquells anys inclou, naturalment, Bellini, Donizetti i Verdi, bé que aquests, justament destacats dels altres per una obra total més significativa, van acabar per imposar les seves personalitats. Tot i això, però, els tres grans noms de l'òpera del segle XIX no poden ser aïllats del context morfològic i expressiu que determinà un moment històric i que va generar els seus respectius caràcters musicals.

Sabem que el començament d'aquest període és el naixement operístic de Rossini, però es fa molt difícil precisar l'instant de la seva extinció, perquè tot i que l'autor de *L'italiana in Algeri* va decidir de no estrenar cap òpera quan encara li quedaven trenta-nou anys de vida i en tenia solament 37, les seves òperes van gaudir de l'hegemonia històrica que han tingut els grans corrents del pensament i de l'art universals. De totes maneres, no podem dubtar del vasallatge que van rendir al rossinisme els compositors italians d'òpera que van escriure al mateix temps que Rossini i els qui gairebé fins la meitat del vuitcents van seguir —o van començar— la seva carrera d'estrenes. Així ens ho fa saber Giovanni Pacini en les seves memòries quan diu: «Tots els meus contemporanis van seguir la mateixa escola, les mateixes maneres. En conseqüència, eren imitadors, com jo mateix, de l'Astre (Rossini) major. Però, bon Déu, quina altra cosa podíem fer si no hi havia altres mitjans per sostenir-nos? Si jo era, doncs, un vasall del gran pesarenc, també ho eren els altres». L'honestedat de Pacini no queda desmentida per les seves òperes, que malgrat l'exemple de Rossini van proporcionar-li fama i respecte i que al llarg de la seva vida va veure, però, com declinaven. Si el nom ha arribat fins a nosaltres és gràcies a una sola de les moltes obres que escriví: *Saffo*.

Pacini pot distingir-se, com a compositor —va ser també un bon tractadista musical—, per una inspiració vital que presenta notables desigualtats de qualitat constructiva. Fou un

Rolex, sólida personalidad.

Rolex Day-Date

Oro de 18 quilates. Caja Oyster hermética hasta 100 metros de profundidad. Cronómetro oficialmente certificado. Corona Twinlock atornillada a la caja. Automático. Fecha y día de la semana con todas sus letras.

Este es el Rolex Day-Date. Un reloj de inconfundible personalidad elegido por los hombres que sólo pueden permitirse lo mejor.

Y es lógico. Rolex ha estado siempre en vanguardia del progreso de la moderna industria relojera. Decir Rolex es hablar de uno de los mejores relojes del mundo. Pero también es mencionar el fruto de una tradición relojera que data de varias generaciones.

Un Rolex Oyster. Adquiéralo únicamente en un Concesionario Oficial Rolex.

Solicite catálogo.

ROLEX

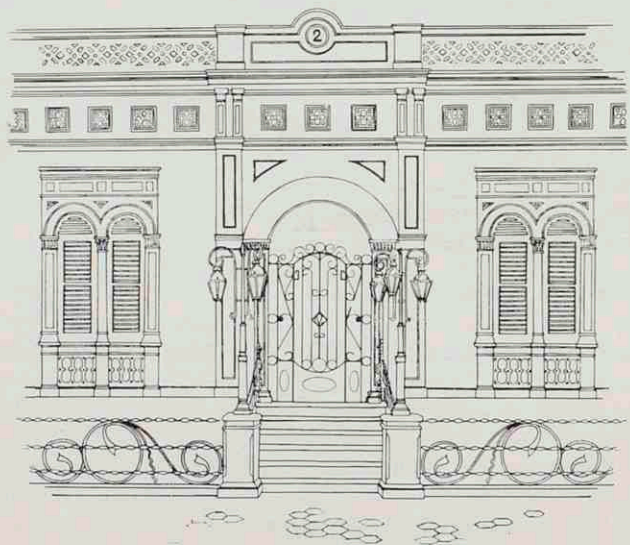
J. ROCA

Joyería. Paseo de Gracia, 18. BARCELONA

Boutique

Diagonal, 580. BARCELONA

Esta noche cene a la carta.

Cene en Via Claris

Descubra los mejores platos de la cocina internacional.
Descubra un ambiente singular en el centro de Barcelona.

Todo un descubrimiento
Descubra en el Passatge Permanyer,
torre n.º 2 el restaurante VIA CLARIS.

VIA CLARIS

R E S T A U R A N T

Passatge Permanyer Torre 2 08009 Barcelona T. 318 36 08 - 318 37 20

artèsà despreocupat per la forma, a qui és just d'atribuir un bon ofici posat al servei d'una gran fertilitat i una excel·lent disposició per a l'escriptura vocal. Ben introduït en els cercles austríacs del nord d'Itàlia per la seva amistat amb gent d'alta posició, esdevingué famós per la seva relació amorosa amb l'excèntrica i molt influent comtessa Samoyloff, entre d'altres aventures no menys conegudes. Sense que aclareixi si també ho va ser per aquestes aventures, Giovanni Carli Balloda diu que Pacini fou el més perillós i odiat competidor que Bellini tenia a Milà. Val a dir, en honor de Pacini, que els èxits que va aconseguir a Nàpols i a altres ciutats del sud italià no van ser menys brillants, especialment el que obtingué l'òpera *L'ultimo giorno di Pompei* (1825), en la qual, naturalment, Rossini és present, però on, al mateix temps, s'anuncia el Donizetti més madur.

Aquesta anticipació de les fórmules operístiques no solament de Donizetti, sinó també del Verdi de *Nabucco*, es pot igualment contemplar en altres partitures, continents de moderns efectes orquestrals i elaborades declamacions que, allunyant-se del «recitativo secco», comporten un interessant suport instrumental. Pacini mostra molts indicis de voler superar el recitatiu tradicional —«secco» o «accompagnato»— per tal d'introduir un estil declamatori amb orquestra que doni solució a la vella qüestió de la dicotomia recitat-ària (o peça), que en realitat va preocupar poc els grans compositors de l'òpera romàntica italiana. Ells van escriure bons recitatius i belles peces tancades, però no van lluitar per fer una unitat dramàtica (per aconseguir la qual fins al mateix Verdi li calgué gran part de la seva producció).

L'antic problema que vol resoldre Pacini segueix existint en *Saffo*, però el compositor el dissimula atorgant al recitatiu la misió de preparar l'ària amb una vocalitat plena d'emfàtics incisos melòdics ajudats per l'impuls de l'orquestra, treballada figuradament pel que fa als acompanyaments a contracant. Pacini confessa en les esmentades memòries que aquests esforços per renovar la tradicional relació recitatiu-peça tancada li van costar molts anys de temptatives i de meditacions. Amb tot, Pacini demostra en la partitura de *Saffo* una intenció de canviar els procediments estilístics que pot semblar més grandiloqüent que eficaç, però que, a fi de comptes, va esdevenir un fet anys més tard per la coherència, si més no, del propòsit. Les desigualtats compositives de Pacini fan que les àries i altres números tancats de *Saffo* presentin aspectes constructius de

Diners sense distàncies.

diferent qualitat. Així, per exemple, el duo de Saffo i Faone, en el primer acte, mostra una estructura particularment variada i concisa, com succeeix igualment en el duo Clímene-Saffo del segon acte, mentre que en altres casos, especialment en aquelles pàgines virtuosísticament ambiciosos (cavatina de Clímene) la rutina tradicional és evident.

Aquesta òpera, pràcticament l'única de Pacini que avui es representa, deu la seva pervivència, sense cap mena de dubtes, a la notable fluïdesa del corrent melòdic. Potser no és una melodia de profunda commoció, però té una alta volada lírica que no per acusar una certa uniformitat deixa de manifestar l'admirable ofici de l'autor. Hi ha grans frases, com «Ai mortali, o crudo, ai numi, io ti chiesi lagrimando», que canta Saffo en el bonic concertant del primer acte; i també la pregària del tercer, «Compunta e supplice vedimi, o Dio», i encara la delicadesa de la cavatina «Di sua voce il suon giungea», que interpreta Alcandro.

Contràriament al que era habitual, *Saffo* no comença amb la introducció pròpiament dita, sinó amb una música de caire descriptiu amb cor i que s'enllaça al recitatiu, molt poderós, d'Alcandro. Sense entrar en més detalls, podem dir que *Saffo* és una òpera interessant perquè demostra que aquella característica despreocupació formal de Pacini no és mai incapacitat, i perquè aquesta partitura, dintre de l'usual to de l'època, té una estructura perfecta, una atracció notable per les bel·leses, diguem hedonístiques, de què gaudeix, sense que ens hagi de turmentar massa el fet que estilísticament no arribin a acomplir-se les promeses que Pacini insinua en tractar un tema argumental que podia haver estat desenrotllat amb més tremp dramàtic. Tot pot justificar-se en benefici i admiració del preciosisme de la vocalitat.

Joan Arnau

CAIXA DE PENSIONS

"laCaixa"

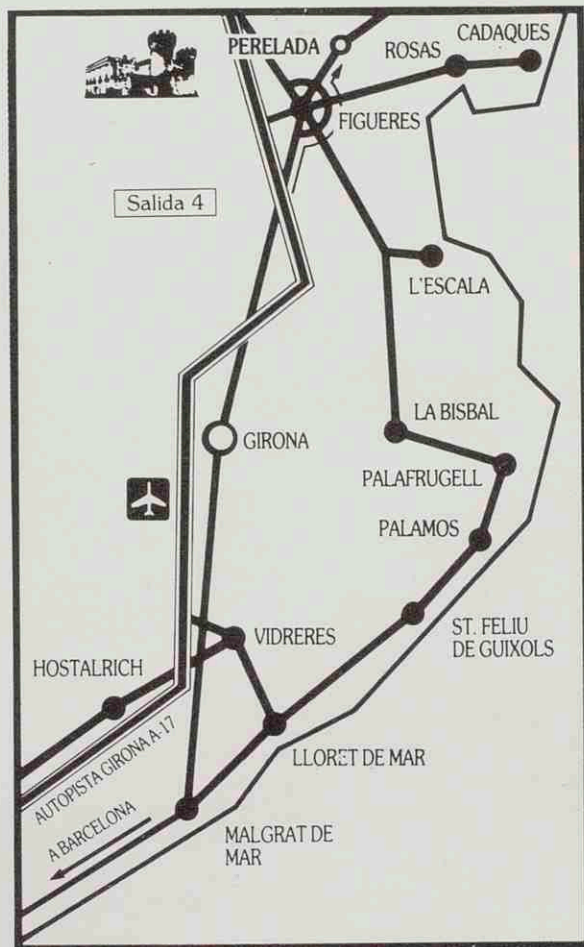

Festival Internacional de música Castell de Peralada

1987

18, 25 i 31 de Juliol
1, 8, 14, 15, 21 i 22 d'Agost

Mozart - Salieri

Venda anticipada de localitats, a partir del 15 de juny a les taquilles de:

a) Castell de Peralada, Peralada (Girona). Fins al mateix dia del concert, de 9 a 21 h. Tel. 972/53 81 25.

b) Palau de la Música Catalana, Amadeu Vives, 1, 08003 Barcelona. De dilluns a divendres d'11 a 13 h. i de 17 a 20 h. Només fins al dia 31 de juliol. Tel. 93/301 11 04.

Pacini, un compositor gairebé oblidat

Cinc anys abans que a Catània nasqués Vincenzo Bellini, el gran compositor sicilià que ocupa un lloc tan destacat en la història moderna de l'òpera italiana, hi havia nascut també Giovanni Pacini, un autor d'òperes que, si en un moment va arribar-hi a rivalitzar, avui dia ha calgut rescatar del quasi-oblit en què rauen les seves òperes. Ben cert que el panorama comença a canviar, i que l'onada de curiositat que s'adreça actualment a les figures secundàries dels grans moviments musicals ha començat a treure'l dels llims on la pràctica musical del segle XX l'havia enfonsat, com ara el rescata.

Així, doncs, Pacini nasqué a Catània el 17 de febrer de 1796. Era fill d'un cantant d'òpera de certa anomenada, Luigi Pacini, la carrera del qual arribaria fins ben endins del segle XIX i afavoriria en alguna ocasió la del fill. Casat amb Isabella Paulillo, el tenor Pacini se'n va endur el menut Giovanni i la seva muller quan li va sortir un contracte per cantar precisament a Barcelona, a la temporada 1798-99. El nen tenia només dos anys.

Hi ha un curiós testimoni de la presència de pare i fill a Barcelona en el *Dietari* del Baró de Maldà el qual, com a melòman que era, celebrava de tant en tant sessions musicals a casa seva. El 18 de setembre de 1798 va organitzar una d'aquestes sessions a la seva torre d'estiueig, a Esplugues del Llobregat, i ho explica, amb el seu característic estil embolicat, en el *Dietari*, amb aquestes paraules:

«En esta tarda han vinguts á la torre de Esplugas en dos sillas volants lo tenór del Teatro, Luisi Paccini [sic] ab sa muller y un noyet de dos anys i mitg [exactament l'edat de Giovanni Pacini] hermosa criatura en sa fisionomia blanca, y colorada, y cabellera ros[s]a com un or, acompanyat ab tots estos el Señor Francisco Campllonch, parent més ell Francès é Italià, que català, per lo algo currutaco.

Enfi, lo tenór nos há tocat el Clave dels Barons de Rocafort y cantát sol alguna Cabatina, o ària, y ab lo Senyor Francisquet Campllonch, un ó més duetos, que causaban prou armonia las veus de tenór y baix, parexent-nos trobar en lo teatro, ohint algun tros de òpera...» (Baró de Maldà, *Dietari*, vol. XVII, p. 185).

TRACE FISHER 86

EXTRAORDINARIUS.

FISHER
The first name in high fidelity
HI-FI · TV · VIDEO

LA PRIMERA CAIXA OBERTA A CATALUNYA.

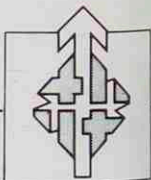
Fundada en 1844.

L'ÚLTIMA.

Entre la primera i l'última hi ha 143 anys. La primera s'inaugurà el 1844. L'última el 1986. Amb l'última tecnologia. Però sense perdre allò primer. El tracte humà de Caixa de Barcelona. Especialment ara. Quan els Caixers de Caixa de Barcelona són automàtics. Caixa de Barcelona. Aquests 143 anys han passat amb la velocitat d'una fletxa. Que sempre ha anat cap a on assenyala. Cap amunt.

CAIXA DE BARCELONA

Els Pacini van estar-se a Barcelona fins al 1801; Luigi Pacini com a primer tenor del Teatre de la Santa Creu, i la muller com a «terza buffa». L'estada no fou prou llarga com perquè deixés senyals duradors en la memòria ni en la formació del compositor. En unes memòries que va deixar escrites al capdavant de la seva vida, Giovanni Pacini ni tan sols esmenta la seva estada infantil a Barcelona.

El 1808 Pacini va ingressar al conservatori de Bolonya, on va conèixer Rossini, amb el qual va coincidir-hi fins al 1810. D'aquí va néixer una sòlida amistat entre els dos compositors, que va durar tota la vida. Mentre Rossini iniciava una carrera fulgurant que el duria, en només tres anys, a convertir-se en el principal compositor d'Itàlia, i en tres anys més, a col·locar-se al capdavant de l'òpera mundial, Pacini, que no duia a dins tanta empena, va continuar la seva formació i la va ampliar a Venècia amb Bonaventura Furlanetto, un compositor aleshores molt vell, ja, d'un estil a mig camí entre les formes del segle XVIII i les innovacions romàntiques del XIX. Però també li va fer conèixer les obres de Haydn i Mozart, poc vistes a Itàlia.

El 1813 Pacini debutà com a operista amb una modesta farsa en un acte, *Annetta e Lucindo*, representada a Milà, al Teatro Santa Radegonda. Les guerres napoleòniques el van obligar a reunir-se amb el seu pare, a Pisa, i els bons oficis d'aquest li van permetre estrenar *L'escavazione del tesoro*, una altra farsa que li va donar prou renom com perquè d'aleshores ençà se'l tinguéssin en compte entre els molts compositors que intentaven sobresortir en el món de l'òpera. La fama prodigiosa de Rossini pesava com una llosa sobre els compositors joves d'aleshores, ja que, com el propi Pacini va explicar a les seves memòries,

«...tots (...) érem imitadors, igual que jo, de "l'Astre Major". Però, Déu de bondat!, com havíem de fer-ho si no hi havia cap altra manera de sostenir-se?»

Finalment, del Teatro Grande de Trieste li van demanar una òpera important: *La sacerdotessa d'Irminsul*, que va constituir un primer èxit de Pacini i que, amb llibret de Felice Romani, era un curiós precedent de la *Norma* de Bellini. Mentrestant, el tenor Pacini, aconseguia per al seu fill un encàrrec oficial de la Scala de Milà per compondre una òpera nova. Aquesta, titulada *Il barone di Dolsheim*, s'hi va estrenar

La creación

La gran epopeya de la música, un mundo sensible donde la creatividad del genio no tiene límite.

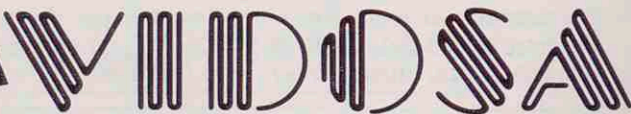
La recreación

La intimidad, el recrearse solo, sin fronteras, con la gran obra mediante el sonido perfecto, inigualable del Compact Disc de Sony.

Vidosa sabe mucho de ese mundo en donde se dan cita la sensibilidad y la intimidad.

VIDOSA crea nuevas dimensiones

Balmes, 341-343 - 08006 BARCELONA

DISTRIBUIDOR OFICIAL SONY

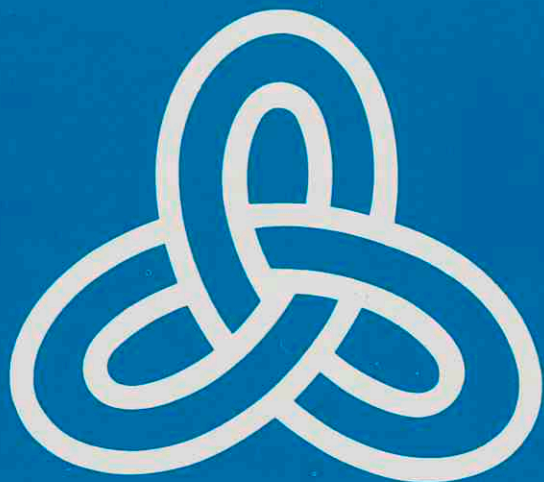
el 23 de setembre de 1818 amb un èxit tan considerable que aquella temporada va obtenir 47 representacions. Aquesta fou precisament la primera de les seves òperes que va passar a l'estranger i la primera de Pacini que es va representar a Barcelona. La nostra ciutat, en aquella època, era generalment la primera ciutat no italiana on arribaven les òperes d'èxit. En aquest cas, l'obra de Pacini —que aquí es va titular *Il barone di Felheim*— es va estrenar al Teatre de la Santa Creu el 1820.

Des d'aleshores els èxits de Pacini es van succeir a bon ritme: entre els títols de més anomenada podem citar *La sposa fedele* (1819), *La schiava di Bagdad* (1820), *La gioventù di Enrico V* (1820), *La vestale* (1823), *L'ultimo giorno di Pompei* (1825), *Gli arabi nelle Gallie* (1827) i *Il corsaro* (1831), totes les quals van arribar a Barcelona amb pocs anys de distància.

L'estil de Pacini en aquesta època començava a canviar cap a formes més properes al romanticisme incipient, però el 1834 va decidir retirar-se de la composició i dedicar-se a l'ensenyament, situació en la qual va romandre cinc anys, dedicat en cos i ànima a un Liceo Musicale que va contribuir a fundar a Viareggio. No obstant, el 1839, es va deixar temptar per una oferta de l'empresari del Teatro Apollo de Roma i hi va estrenar *Furio Camillo* (1840). El seu retorn fou un èxit i immediatament li van oferir una altra òpera per al San Carlo de Nàpols: aquesta seria la *Saffo*, amb llibret de Salvatore Cammarano, el títol que més anomenada li havia de proporcionar. Estrenada a Nàpols el 29 de novembre de 1840, va rebre tantes aclamacions a la fi del primer acte, ja, que el compositor confessa en les seves memòries, malgrat el to de modèstia que les envolta, que es va desmaiar de l'emoció al mateix escenari.

Saffo va passar el gener de 1842 a la Scala de Milà i en un mes i mig que quedava de temporada va obtenir res menys que 23 representacions. Dos mesos després arribava al Théâtre Italien de París i aquell estiu (1842) es representava també a Madrid (Teatro del Circo). Tres mesos més tard, el Teatre de la Santa Creu de Barcelona muntava també la *Saffo* de Pacini, i des d'aleshores l'òpera va formar part del repertori habitual. Al Liceu s'hi va estrenar el 26 de maig de 1849, i des d'aleshores s'hi va anar representant fins al 1881; en total va reunir en aquests anys 60 representacions, que ara s'ampliaran amb les quatre d'aquesta temporada.

Després, encara es va representar al Teatre Tivoli, l'any 1889,

ESABE

LA SEGURIDAD
DE SU FUTURO

- Servicios e instalaciones de alta seguridad

(93) 223 61 81
(91) 429 55 68

i al Teatre Gayarre, de Sants, el 1890. Són aquestes les darreres representacions de què tenim notícia, a Barcelona. Es va anunciar encara en alguna altra ocasió, però sense representar-se.

Mentrestant, Pacini va continuar la seva carrera amb èxits com *Maria Tudor* (òpera que, com moltes d'autors romàntics del moment, versava sobre el món de la monarquia anglesa del Renaixement), òpera que ha estat representada a Londres el 1983 (Festival de Camden), i també amb *Medea* (1843). Ambdues òperes arribaren aviat a Barcelona, als teatres Nou i Principal, respectivament.

Pacini es va interessar en els anys madurs de la seva carrera per la música instrumental. Es va fer membre de la Societat del Quartetto, de Florència, i va escriure per a aquesta institució una curiosa *Sinfonia Dante*, escrita per commemorar el sisè centenari de l'insigne poeta italià. No per això va deixar de compondre òperes i també va actuar sovint com a director d'orquestra. En honor de Rossini va escriure la cantata *Rossini e la patria*, i també va deixar misses i oratoris, el darrer dels quals s'estrenà el 1867, any de la seva mort, titulat *Il carcere Mamertino*.

Els darrers anys de la seva vida, els va passar escrivint les seves memòries, publicades el 1865 amb el títol de *Le mie memorie artistiche*. Molt lligat a la vida familiar (es va casar tres cops, i tingué fills de cada un dels matrimonis), morí a Pescia, Pistoia, el 6 de desembre de 1867.

Roger Alier

MAJORICA[®]

Joyas y Perlas
Joies i Perles

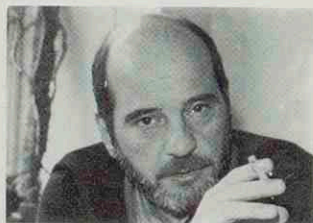

Manfred Ramin (Director d'orquestra)

Nascut a Berlín, estudià al Conservatori (actualment Hochschule für Musik) d'aquesta ciutat, piano, trompa i direcció d'orquestra, i posteriorment fou deixeble de Franco Ferrara als Països Baixos. Ha estat ajudant de Herbert von Karajan en enregistraments i pel·lícules, actuant com a alumne del famós direc-

tor en el film Karajan-Clouzot en el paper de Beethoven en la *Cinquena Simfonia*.

Entre el 1965 i 1967 féu diversos enregistraments i concerts radiofònics amb orquestres diverses, com les de la Ràdio de Berlín i de Hannover, la Filharmònica de Liverpool, la Simfònica de Nürnbreg, etc. Més tard fou membre de la secció d'instruments de Vent de la Filharmònica de Munic, i del 1972 endavant ha acompanyat la seva esposa, Ileana Cotrubas, en nombroses gires internacionals. Ha actuat com a director musical a l'Òpera de Viena, Munic, Covent Garden de Londres i al Théâtre Musical de París/Châtelet. A Barcelona, ha dirigit, aquesta mateixa temporada, *Armide* de Gluck.

Renzo Giaccheri (Director d'escena)

Romà, es llicencià amb una tesi sobre el drama musical wagnerià i ha ensenyat durant vuit cursos Història del teatre al Conservatorio di Santa Cecilia, de Roma. Actualment és responsable dels programes musicals de la tercera cadena de la Televisió italiana.

D'ençà del 1974 es dedica, després d'haver treballat en el teatre de prosa, exclusivament al muntatge d'obres líriques. Ha tingut al seu càrrec la direcció escènica de títols de Mozart, Donizetti, Verdi, Puccini, Cileà, Stravinsky, etc. en els principals teatres lírics italians, des de La Fenice de Venècia fins a l'Arena de Verona, passant per l'Òpera de Roma. Li ha estat confiada dos anys seguits la posta en escena inaugural de temporada de l'Òpera del Capitole de Toulouse. La seva intervenció en la *Saffo* de Pacini suposa el seu debut al Liceu.

Romano Gandolfi (Director del Cor)

Aquest gran director, una de les figures més rellevants en els àmbits musicals europeus, nasqué a Medesano i féu els estudis musicals al Conservatori de Parma, on obtingué el Diploma de piano i composició. Ha col·laborat amb Roberto Benaglio, juntament amb el qual entrà a la Scala de Milà. L'any 1966 fou reclamat pel Teatre Colón de Buenos Aires, i l'any 1970 fou nomenat mestre del Cor de la Scala i des de la temporada 1982-83 ho és del Gran Teatre del Liceu.

Ha dirigit orquestres a Parma, la Scala, Tokyo, Rio de Janeiro, Leninograd, Berlín, Boston, Barcelona, Madrid, València, Roma, Bolonya, Nàpols i Trieste, dirigint tant òpera clàssica com noucentista i també concerts. Per al segell discogràfic Cetra ha enregistrat la *Petite Messe Solennelle* de Rossini i per a Deutsche Grammophon tota la producció del Teatre de la Scala des de 1970 a 1982.

Vittorio Sicuri (Director del Cor)

Inicià els seus estudis musicals a Parma i a Milà. L'any 1970 entrà a formar part de la Scala de Milà, on durant tres anys exercí la seva activitat com a mestre col·laborador, treballant també amb els mestres registes Strehler, Zeffirelli, De Filippo, Ponnelle, Ronconi, etc. L'any 1972 començà a col·laborar amb Romano Gandolfi, primer com a ajudant en la tasca de mestre del Cor de la Scala, i després com a mestre de cor. Ha preparat estrenes mundials d'òperes modernes (entre les quals *Donnerstag aus Licht* de Stockhausen) i ha dirigit en diverses ocasions el Corale Scaligero. Des de la temporada 1982-83 comparteix juntament amb Romano Gandolfi la responsabilitat del Cor del Gran Teatre del Liceu, que l'any 1986 aconseguí un gran èxit en la seva primera sortida a l'estranger (*Il Corsaro* a Nîmes).

Montserrat Caballé (Soprano: Saffo)

Nascuda a Barcelona, tirà endavant una carrera vencent tota mena d'obstacles i contrarietats, però finalment aconseguí a Suïssa i Alemanya un primer reconeixement que li valgué el debut al Gran Teatre del Liceu (7 de gener de 1962) amb *Arabella*, de Richard Strauss. Després d'altres èxits, com el de *Madama Butterfly*

(amb Bernabé Martí, que esdevení aviat el seu marit), aconseguí un triomf de ressò mundial amb la *Lucrecia Borgia*, de Donizetti que cantà a Nova York (Carnegie Hall, 20 d'abril de 1965).

Aquest enorme èxit va suposar tot seguit una invitació per cantar la Marguerite del *Faust* (Gounod) al Metropolitan de Nova York.

Ha actuat i actua als teatres d'òpera més importants del món, com la Scala de Milà, la Staatsoper de Viena, el Covent Garden de Londres, el Liceu de Barcelona, l'Òpera de París, el Bolsoi de Moscou, la San Francisco Opera, la Staatsoper d'Hamburg, la Bayerische Staatsoper de Munic, el Teatro Colón de Buenos Aires, etc., i als Festivals de Salzburg, Ais-de-Provença, Glyndebourne, Verona, etc. Montserrat Caballé alterna les òperes amb recitals i concerts i actua a les sales més importants, com el Royal Festival Hall de Londres, al Carnegie i l'Avery Fisher Hall de Nova York, el Palau de la Música Catalana de Barcelona, l'NHK de Tokyo, la Salle Pleyel i el Théâtre des Champs Élysées de París, la Konzerthaus de Viena, etc. Ha cantat amb les orquestres més prestigioses del món sota la direcció de Claudio Abbado, Riccardo Muti, Zubin Mehta, James Levine, Herbert von Karajan, Eugène Ormandy, Seiji Ozawa, Georg Solti, Carlo Maria Giulini, Colin Davis, Jesús López-Cobos, Leonard Bernstein, etc. Els seus discs inclouen més de vuitanta títols, entre òperes, recital i concerts per a les principals companyies discogràfiques del món, així com nombrosos *telecasts*.

Dels seus èxits més clamorosos, assenyalem la inauguració de la temporada 85-86 del Metropolitan de Nova York amb *Tosca*, *Les Danaïdes*, d'Antonio Salieri, a Viena (març 1986), *Herodiade* (abril 86) i *Agnese di Hohenstauffen*, de Spontini, a la inauguració de la present temporada a l'Òpera de Roma, *La Walkiria* a Madrid (maig 86), *Salomé* a la Scala, *Tosca* a Berlín, *Semiramide* a Viena i San Carlo de Nàpols, recital al Carnegie Hall de Nova York, etc. D'entre els seus projectes immediats cal fer esment dels següents: *Rèquiem*, de Mozart, al Festival de Peralada, un recital al Grosses Festspielhaus de Salzburg, *Herodiade* a Orange, *Ermione*, de Rossini, a Pesaro i *Il Viaggio a Reims*, de Rossini, a l'Òpera de Viena sota la direcció de Claudio Abbado.

Alicia Nafé (Mezzo-soprano: Clímene)

Mezzo-soprano nascuda a l'Argentina, inicià els estudis musicals a Buenos Aires amb Ferruccio Calusio i més tard a Roma amb Luigi Ricci. Obtingué nombroses premis en concursos internacionals i va debutar a Europa en el *Rèquiem* de Verdi interpretat al Festival Internacional de Toledo sota la batuta de Rafael Frühbeck

de Burgos. D'aleshores ençà ha cantat regularment als festivals i temporades musicals de Sevilla, Madrid, Barcelona, Granada, etc.

A Alemanya, s'hi va presentar en el paper de Carmen, a Darmstadt, i d'aleshores ençà va iniciar una carrera internacional amb concerts i òperes arreu d'Europa i per Sudamèrica. Ha participat als festivals d'Atenes, Zuric, Edimburg i Bayreuth. Ha estat membre durant tres anys de la companyia de la Staatsoper d'Hamburg i ha actuat com a artista convidada a Londres, París, Milà, Brussel·les, Roma, San Francisco, Chicago, etc. Ha cantat el paper d'Idamante, de l'*Idomeneo*, de Mozart, a la Scala de Milà i ha intervingut al Théâtre de la Monnaie de Brussel·les en les produccions de *Così fan tutte*, de Mozart, *La Cenerentola*, de Rossini i *La clemenza di Tito* (d'aquesta darrera, se n'ha fet un enregistrament discogràfic). Ha actuat també a l'Òpera de San Francisco, a la Lyric Opera de Chicago (amb *Carmen*), etc. Va debutar a la Staatsoper de Viena amb el paper de Cherubino de *Le nozze di Figaro* i ha cantat

Il barbiere di Siviglia i *Norma* al Covent Garden de Londres i novament *Norma* al Festival de Munic.

Ha participat també en concerts de molts teatres i sales d'Europa i ha realitzat diversos enregistraments discogràfics (com el paper de Dorabella, de *Così fan tutte*, per a la DECCA, i *La vida breve*, de Manuel de Falla, per a la Deutsche Grammophon). Un dels seus darrers compromisos han estat els concerts realitzats al NHK de Tokyo amb l'*Elias* de Mendelssohn sota la direcció de W. Sawallish.

Properament intervingrà al Festival de Peralada amb el *Rèquiem*, de Mozart, i la temporada vinent a l'Òpera de París amb l'Adalgisa de *Norma* i al Teatre La Monnaie de Brussel·les amb *Orfeo ed Euridice*. Té previst el seu debut al Metropolitan de Nova York la temporada 1988-89 amb el paper de Carmen. Al Liceu ha cantat juntament amb Montserrat Caballé les temporades 1981-82 (*Ana Bolena*) i 1982-83 (*Ariadne auf Naxos*).

Antonio Ordóñez (Tenor: Faone)

Aquest tenor espanyol va començar la seva carrera cantant sarsueles al Teatro de la Zarzuela de Madrid. Els èxits obtinguts el van determinar a passar al camp de l'òpera i va debutar a Espanya cantant el paper de tenor de *Macbeth*, de Verdi, a Las Palmas; posteriorment es presentà al Liceu (març 1985) en *Madama*

Butterfly, de Puccini, en les representacions finals d'aquella temporada. Tot seguit inicià una brillant carrera internacional que començà amb *Don Carlo* a Bèlgica, i dues noves produccions: *Traviata* i *Simon Boccanegra* a Karlsruhe. Posteriorment ha estat artista convidat a Zuric, Düsseldorf, Hamburg, a l'Òpera de Roma i a la Deutsche Oper de Berlín, on ha cantat *Macbeth* i on ha estat convidat a cantar *La bohème* en una nova producció de Götz Friedrich i en *Don Carlo*, òpera que també cantarà a l'Òpera de París; té també previst cantar-hi el paper de Pollione de la *Norma*. Cantarà l'Edgardo de la *Lucia di Lammermoor* per a l'Opéra Royal de Wallonie i el Manrico del *Trovatore* a Basilea en els mesos vinents.

Enric Serra (Bariton: Alcandro)

Nasqué a Barcelona, on va estudiar amb Elsa Scampini, Maria Valls i Carme Bracos de Colomer. L'any 1969 guanyà el primer premi d'interpretació del concurs organitzat per Radio Nacional de Espanya; des d'aleshores ha actuat ininterrompudament a totes les temporades del Gran Teatre del Liceu, destacant en òperes com

Don Giovanni, *Samson et Dalila*, *Falstaff*, *Fedora*, *Simon Boccanegra*, *Lucia di Lammermoor*, *Cavalleria rusticana*, *Faust*, *La Bohème*, *Pagliacci*, *L'Elisir d'amore*, *Turandot*, *Adriana Lecouvreur*, *Tosca*, *L'Italiana in Algeri*, *Werther* i *Carmen*. Ha intervingut també en festivals i temporades a Madrid, València, Oviedo, Bilbao, Saragossa, Las Palmas, La Coruña, San Sebastián, Tene-

rife, Granada, Londres, Roma, Linz, París, Niça, Munic, Colònia, Nîmes, Tours, Toló, Caracas, Bogotà, Nàpols, Schwetzingen i Zuric.

María Uriz (Soprano: Dirce)

Nascuda a La Coruña, va estudiar a la seva ciutat natal, al Conservatori, i en acabar els estudis musicals va començar-hi estudis de cant, que va acabar brillantment al Conservatori del Liceu de Barcelona, on va debutar en una representació de *Cavalleria rusticana*. Obtingué les beques March i Castellblanch per tal

d'ampliar estudis a l'estranger i, seguint el consell de Montserrat Caballé, estudià a Milà on es perfeccionà amb la mestra de Maria Callas, Elvira de Hidalgo. Posteriorment ha actuat en nombroses temporades d'òpera a tot l'estat espanyol i singularment al Liceu de Barcelona, on ha interpretat nombrosos papers i ha cantat el rol de Leonora del *Trovatore* i el de Zaida del *Turco in Italia* al Teatre Grec de Barcelona. Ha actuat també a Itàlia, Luxemburg, Alemanya, etc.

Alfredo Heilbron

Vicenç Esteve

Contenido argumental

Nota previa

Esta ópera trata de Saffo en un contexto tradicional, sin alusión alguna al mundo del lesbianismo. El argumento escrito por Salvatore Cammarano gira en torno a unos amores de Saffo por Faone, y también sobre la lucha que Saffo había llevado a cabo contra el sacrificio humano denominado *salto leucádico*, para que fuese abolido.

Efectivamente, en el santuario de Leucas (o Leucadia) frente al mar Egeo, se celebraba un ritual que consistía en el llamado *salto leucádico*: la persona que había formulado el voto de realizarlo debía saltar desde el promontorio rocoso que dominaba el santuario hasta el mar. La consecuencia habitual del *salto leucádico* era la muerte.

ACTO I. *La Corona Olímpica*

Resumen breve: Saffo ha ganado la Corona Olímpica de poesía con una elegía en la que denuncia como cruel y bárbara la práctica del *salto leucádico*. Esto indigna a Alcandro, gran sacerdote de Leucas, quien desea vengarse de Saffo. Viendo a Faone, quien se consume de celos porque su amada Saffo parece preferir a Alceo, le propone que abandone a la poetisa y se reúna con él. Faone espera que Saffo aparezca y le hace una escena de celos. Saffo intenta retener a Faone, pero él se marcha, furioso, a reunirse con Alcandro.

Unos 630 años antes de J.C., en la época de la 42.ª Olimpiada, se está celebrando un certamen poético vinculado a los Juegos, y Saffo ha ganado el concurso con una elegía poética que ha compuesto contra la bárbara ceremonia del *salto leucádico*. Como Alcandro, gran sacerdote del templo de Apolo en Leucas, estaba presente en el circo, sale de él indignado. Ippia, jefe de los arúspices, le pregunta por qué sale tan furioso y Alcandro, temblando de ira, le explica que por culpa de Saffo ahora toda Grecia se opondrá a la ceremonia ritual. Alcandro maldice a Saffo, pero reconoce, en un aparte lírico (aria «Di sua voce il son giungea») que la voz y el aspecto de Saffo le recuerdan algo, y que no puede mirarla sin conmoverse.

Los gritos de los asistentes al certamen lo devuelven a la realidad tras estas reflexiones. Ippia anuncia la llegada de Faone, el prometido de Saffo, quien entra indignado y dispuesto a romper sus relaciones amorosas con la poetisa porque Saffo parece dedicar más atención al poeta Alceo que a él. Alcandro aprovecha hábilmente la situación para excitar los celos en el corazón de Faone y finalmente lo cita para verse con más calma y hablar de un proyecto de venganza. Alcandro se va y Faone ve llegar a Saffo, quien sale del circo. Faone le dirige sus quejas, pero Saffo declara que siempre ha estado enamorada de él. Faone exige pruebas de la veracidad de este amor, pero en este momento desde el circo reclaman la presencia de Saffo para ser coronada poetisa olímpica y ella se dispone a entrar nuevamente en la arena; esto es ya demasiado para Faone que decide romper definitivamente con Saffo. Por más que ella le suplica que no se vaya, Faone parte indignado.

ACTO II. *Las bodas de Faone*

Resumen breve: En una habitación del santuario de Leucas, Dirce y algunas sirvientas asisten a Clímene, que está a punto de casarse con Faone. Clímene es hija del gran sacerdote Alcandro. Llega Saffo, arrepentida de haber atacado al santuario y dolorida por su perdido amor. Clímene le ofrece consuelo y la invita a asistir a su boda. Saffo acepta pero descubre al llegar al templo (Cuadro II) que el novio es el propio Faone. Todos estallan en recriminaciones mutuas y Saffo, furiosa, derriba el altar.

La escena representa una de las habitaciones privadas del santuario de Leucas. Dirce y varias doncellas al servicio del templo están ayudando a Clímene a vestirse para la boda. Ésta recuerda en un aria («Ah, con lui mi fu rapita») cómo el amor de Faone ha sido inconstante, hasta el punto que ha temido perderlo muchas veces. Pero en la *cabaletta* expresa su alegría por haberlo recobrado al fin. Lisímaco, servidor del templo, anuncia la llegada de una forastera. Es Saffo, quien ha acudido al templo en peregrinaje, arrepentida por sus ataques al santuario, y dolida además por haber sido abandonada por Faone. Clímene la recibe con muestras de afecto y le dice que tiempo atrás perdió precisamente a una hermana, por lo que

MARCAMOS LA PAUTA

CHASYR
1879
SEGUROS

*Porque abriendo caminos
creamos piezas maestras en su género.*

*Porque siguiendo el ritmo de los tiempos
descubrimos formas que cubren cualquier riesgo.*

*Porque nuestras ideas sirven
para asegurar los pasos de todos.*

*Porque desde 1879 nuestro trabajo
es inspirar confianza y seguridad.*

CHASYR
1879
SEGUROS

Creamos seguridad.

Diagonal, 431 bis - 08036 Barcelona

ahora Saffo será acogida como si lo fuera. Clímene le comunica que está a punto de casarse y ofrece a Saffo un vestido para que pueda asistir a la boda, lo que Saffo acepta con alegría. Con tal motivo cantan un dúo («Di quai soavi lagrime»). Un cambio de escena nos traslada ahora al templo. Entran Clímene y Saffo. Clímene se adelanta hacia el altar y Alcandro la une a Faone, que esperaba al pie del mismo. Clímene comunica a su padre que Saffo se halla presente en la ceremonia; Faone se vuelve y se encuentra con Saffo. La escena se desenvuelve bajo la forma de un vistoso concertante iniciado por Saffo («Ai mortali, o crudo»). Clímene se da cuenta de que Saffo es su rival por el amor de Faone y Alcandro fulmina imprecaciones contra la poetisa, conminándola a abandonar el templo que ha profanado con su presencia. Por otra parte, le comunica que Faone y Clímene están ya casados y que no podrá evitar su unión. Saffo es expulsada del templo por haber derribado el altar, en un acceso de furia.

ACTO III. *El salto leucádico*

Resumen breve: Saffo se ofrece en penitencia a ejecutar el salto leucádico y Alcandro acepta el voto con mal disimulada alegría. Pero al tomarse la filiación de la poetisa, se descubre que Saffo es hija de Alcandro y, por lo tanto, la hermana que Clímene había perdido en la infancia. Faone, entre tanto, quiere volver al amor de Saffo. Alcandro intenta cancelar el voto de la poetisa, pero los restantes sacerdotes se oponen a ello. Con gran desesperación de todos, Saffo tiene que resignarse al sacrificio y muere.

La escena representa un paraje desolado, cerca de la caverna sagrada donde se reúnen los arúspices encabezados por Ippia, con el gran sacerdote Alcandro. Ante él se halla Saffo, quien, arrepentida por sus ataques al templo, solicita permiso para formular el voto y realizar el salto leucádico. Saffo sólo pide que se le conceda un favor: poderse despedir de Clímene. Llega ésta y Saffo le pide perdón por haber sido su rival. Luego responde a las preguntas de los arúspices respecto a su filiación, pero Lisímaco manifiesta agitación y finalmente exclama que él la recogió cuando era pequeña y que en realidad es la hija perdida de Alcandro y, por lo tanto, hermana de Clímene.

Un amuleto familiar que Saffo lleva todavía pendiente del cuello la identifica definitivamente. Entonces Alcandro abraza a Saffo y también Clímene hace lo propio, pero Ippia y los arúspices recuerdan que el sacrificio debe cumplirse en breve plazo. Todos los esfuerzos de Alcandro para que se cancele el voto se estrellan contra la firme decisión de los restantes sacerdotes, inflexibles en su exigencia del cumplimiento del voto. La propia Saffo tiene que consolar a Alcandro y Clímene. Entra ahora Faone: su amor por Saffo ha renacido en su alma y en un aria exquisita (precedida por un vistoso solo de clarinete, que también acompaña el aria) expresa sus sentimientos, pero Ippia y los arúspices lo desengañan: Saffo deberá realizar el sacrificio prometido.

La escena final nos muestra el promontorio desde el cual Saffo tiene que saltar al mar. El pueblo, conmovido, trata de aguantar la respiración para no influir en el salto peligrosísimo de Saffo. Llega ésta y tomando una lira de Lisímaco canta uno de sus poemas (aria «Teco dall'are pronube»). Ha llegado la hora del sacrificio, pero en este momento se escuchan los gritos de Faone, que llega corriendo e intenta detener la ceremonia. La propia Saffo interviene para calmarlo y recomendarle que ame siempre a Clímene, y a ésta le dirige una recomendación parecida: que ame a Faone como ella lo ha amado. Dicho esto, se acerca al promontorio y se tira al mar. Faone intenta tirarse tras de Saffo, pero es contenido por los presentes. Con la muerte de Saffo concluye la ópera.

Original Salzburger Nougat Schokolade Liqueur

Genuino Licor de Nueces y Chocolate.
Sólo en los Mejores Restaurantes y Establecimientos.

Importador exclusivo para España: CINSAs, c/ Arturo Soria, 99. Tels.: 416 30 19/416 26 66 - 28043 MADRID

Festivales Musicales de Salzburgo

Mozart
Liqueur

En 1756 Mozart nace en Salzburgo.

En 1920 a iniciativa del poeta Hugo Von Hofmannsthal, se celebró en su actual forma. El Primer Festival Musical de Salzburgo, dedicado al gran compositor.

Desde entonces, estos festivales de ópera, conciertos y teatro han adquirido fama universal.

Mozart-Liqueur, con motivo de su lanzamiento comercial en España, tiene el placer de informar a su distinguida clientela, que mensualmente sorteará, hasta el mes de junio inclusive, dos invitaciones ante notario, para visitar los festivales musicales de Salzburgo. (La invitación comprende, avión, hotel, estancia y tickets).

Para participar en este sorteo mensual, recorte, necesariamente, el cupón de abajo.

• Rellénelo.

Envíelo a Gran Premio Mozart

C/ Hermosilla, 20 - 4º Derecha - 28001 Madrid

Conjuntamente con la imagen esférica de Mozart, adjunta a cada botella.

Una carta sólo es válida para un sorteo mensual. El sorteo se efectuará todos los meses, el día 6 del mes siguiente al vencido y el ganador se dará a conocer por la revista,

el importador exclusivo para España y el notario.

BRINDAMOS POR SU BUENA SUERTE

GRAN PREMIO MOZART • C/ Hermosilla, 20 - 4º D. - 28001
Nombre y Apellidos
Dirección
Teléfono

Pacini, un compositor casi olvidado

Cinco años antes de que en Catania naciera Vincenzo Bellini, el gran compositor siciliano que ocupa un lugar tan destacado en la historia moderna de la ópera italiana, había nacido allí también Giovanni Pacini, un autor de óperas que si en un momento llegó a rivalizar con su compatriota, hoy ha tenido que ser rescatado del casi total olvido que cubre a sus óperas. Ciertamente el panorama empieza a cambiar, y que la ola de curiosidad que actualmente se dirige a las figuras secundarias de los grandes movimientos musicales ha empezado a sacarlo del limbo donde la práctica musical del siglo XX lo había enterrado, del mismo modo como ahora lo rescata.

Así, pues, Pacini nació en Catania el 17 de febrero de 1796. Era hijo de un cantante de ópera de cierto renombre, Luigi Pacini, cuya carrera llegaría hasta bien entrado el siglo XIX y favorecería en alguna ocasión a la de su hijo. Casado con Isabella Paulillo, el tenor Pacini se llevó al pequeño Giovanni y a su esposa cuando obtuvo un contrato para cantar precisamente en Barcelona, en la temporada 1798-99. El niño tenía entonces sólo dos años.

Hay un curioso testimonio de la presencia de padre e hijo en Barcelona en el *Dietari* del Barón de Maldà, quien, como melómano que era, celebraba de vez en cuando sesiones musicales en su dominio. El 1798 organizó una de estas sesiones en su torre de veraneo, en Esplugues de Llobregat, y lo explicó en su característico estilo enrevesado, en el *Dietari*, con estas palabras:

«En esta tarda han vinguts á la torre de Esplugues en dos sillars volants lo tenór del Teatro, Luisi Paccini [sic] ab sa muller y un noyet de dos anys y mitg [exactamente la edad de Giovanni Pacini], hermosa criatura en sa fisonomia blanca, y colorada, y cabellera ros[s]a com un or, acompanyat ab tots estos el Señor Francisco Campllonch, parexent més Francès é Italià, que català, per lo algo currutaco. Enfi, lo tenór nos há tocat el Clave dels Barons de Rocafort, y cantát sol alguna Cabatina, o ària, y ab lo Senyor Francisquet Campllonch, un ó més duetos, que causaban prou armonia las veus de tenór y baix, parexent-nos trobar en lo teatro, ohint algun tros de òpera...»
(Baró de Maldà: *Dietari*, vol. XVII, p. 185).

Los Pacini se quedaron en Barcelona hasta 1801; Luigi Pacini como primer tenor del Teatro de la Santa Cruz, y su esposa como «terza buffa». La estancia no fue lo suficientemente prolongada para dejar señales indelebles en la memoria ni en la formación del compositor. En unas memorias que dejó escritas al final de su vida, Giovanni Pacini ni siquiera menciona su estancia infantil en Barcelona.

En 1808 Pacini ingresó en el conservatorio de Bolonia, donde conoció a Rossini, quin convivió con el hasta 1810. Nació aquí una sólida amistad entre ambos compositores, que iba a durar toda la vida. Mientras Rossini iniciaba una carrera fulgurante que lo llevaría, en sólo tres años, a convertirse en el compositor principal de Italia, y en tres años más, a colocarse al frente de la ópera mundial, Pacini, que no tenía tanto empuje, continuó su formación y la amplió en Venecia con Bonaventura Furlanetto, un compositor entonces muy respetado y ya bastante anciano que probablemente le inculcó una mentalidad musicalmente conservadora, a medio camino entre las formas del siglo XVIII y las innovaciones románticas del XIX. Pero también le dio a conocer las obras de Haydn y Mozart, poco vistas en Italia.

En 1813 Pacini debutó como operista con una modesta farsa en un acto, *Annetta e Lucindo*, representada en Milán, en el Teatro Santa Radegonda. Las guerras napoleónicas obligaron a Pacini a reunirse con su padre en Pisa, y los buenos oficios de éste le permitieron estrenar otra farsa, *L'escavazione del tesoro*, que le dio renombre suficiente para que a partir de ese momento se le tuviera en cuenta entre los muchos compositores que luchaban por sobresalir en el mundo de la ópera. La fama prodigiosa de Rossini pesaba como una losa sobre los compositores jóvenes de entonces, ya que, como el propio Pacini explicó en sus memorias:

«...todos (...) éramos imitadores, igual que yo, del “Astro Mayor”. Pero ¡Dios de bondad!, ¿cómo teníamos que hacerlo si no había otro modo de sostenerse?»

Finalmente, el Teatro de Trieste le solicitó una ópera importante *La sacerdotessa d'Irminsul*, que constituyó el primer éxito real de Pacini y que, con un libreto de Felice Romani, era un curioso precedente de la *Norma* de Bellini.

Entre tanto el tenor Pacini consiguió para su hijo un encargo oficial de la Scala de Milán para componer una nueva ópera

“Calen molts anys per a arribar a ésser jove...” Picasso.

Cal realment l'experiència de molts anys per a ésser conscients del valor de la joventut.

Hoechst és una de les empreses químiques més grans de tot el món, i fa més d'un segle que es dedica a la investigació farmacèutica. Investigació que ha contribuït també a la prolongació de la joventesa.

Potser per aquesta raó han col·laborat amb Hoechst els Premis Nobel de Medicina Koch, Behring i Erlich. Ha estat una aportació més a la lluita per allargar l'esperança de vida... i de joventut.

Hoechst

nueva. Esta, titulada *Il barone di Dolsheim*, se estrenó en dicho teatro el 23 de septiembre de 1818 con éxito tan considerable que se representó 47 veces en aquella temporada. Esta fue precisamente la primera de sus óperas que pasó al extranjero, y la primera de Pacini representada en Barcelona. Nuestra ciudad, en aquella época, era generalmente la primera ciudad no italiana a donde llegaban las óperas que habían obtenido éxitos en Italia. Es este caso la ópera de Pacini —que aquí se tituló *Il barone di Felheim*— se estrenó en el Teatro de la Santa Cruz en 1820.

Desde entonces, los éxitos de Pacini se sucedieron a buen ritmo: entre los más logrados podemos citar *La sposa fedele* (1819), *La schiava di Bagdad* (1820), *La gioventù di Enrico V* (1820), *La vestale* (1823), *L'ultimo giorno di Pompei* (1825), *Gli arabi nelle Gallie* (1827) e *Il corsaro* (1832); todas ellas llegaron a Barcelona con pocos años de diferencia respecto de su estreno.

El estilo de Pacini en esta época empezaba a cambiar hacia formas más próximas al naciente romanticismo, pero en 1834 decidió retirarse de la composición y dedicarse a la enseñanza, situación en la que permaneció cinco años, dedicado en cuerpo y alma a un Liceo Musicale que contribuyó a fundar en Viareggio. No obstante, se dejó tentar por la oferta del empresario del Teatro Apollo de Roma y estrenó allí en 1840 la ópera *Furio Camillo*. Su retorno fue un éxito y recibió inmediatamente la oferta de otra ópera para el Teatro San Carlos de Nápoles: sería ésta la *Saffo*, con libreto de Salvatore Cammarano, el título que más fama había de darle. Estrenada en Nápoles el 29 de noviembre de 1840, recibió tantas aclamaciones al término ya del primer acto que el compositor confiesa en sus memorias, a pesar del tono de modestia con que están redactadas, que se desmayó de la emoción en el propio escenario.

Saffo pasó en enero de 1842 a la Scala de Milán, y en un mes y medio que quedaba de temporada obtuvo nada menos que 23 representaciones. Dos meses más tarde llegaba al Théâtre Italien de París y aquel verano de 1842 se dio en Madrid (Teatro del Circo). Tres meses más tarde, el Teatro de la Santa Cruz de Barcelona montaba también la *Saffo* de Pacini, y desde entonces la ópera formó parte del repertorio habitual. En el Liceo se estrenó el 26 de mayo de 1849, y desde entonces se fue representando en nuestro teatro hasta 1881; en total reunió en estos años 60 representaciones, que ahora se ampliarán con las cuatro de esta temporada.

Entre tanto, también se representaba en otros teatros; en 1889 llegó todavía al Teatro Tívoli, y en 1890 se representó en el Teatro Gayare, de Sants. Son éstas las últimas representaciones de que tenemos noticia en Barcelona; se anunció alguna otra vez, pero no se llegó a poner en escena.

Entre tanto, Pacini continuó su carrera con éxitos como *Maria Tudor* (ópera que, como muchas de autores románticos del momento, versaba sobre el mundo de la monarquía inglesa del Renacimiento). Esta ópera fue representada en Londres en 1983 (Festival de Camden). Pacini estrenó también *Medea*, en 1843. Ambas óperas llegaron también pronto a Barcelona, a los teatros Nuevo y Principal, respectivamente.

Pacini se interesó en sus años maduros por la música instrumental. Se inscribió en la Società del Quartetto, de Florencia, y escribió para esta institución una curiosa *Simfonia Dante*, escrita para conmemorar el sexto centenario del insigne poeta italiano. No por esto dejó de componer óperas y también actuó frecuentemente como orquesta. En honor de Rossini escribió la cantata *Rossini e la patria* y también escribió misas y oratorios, el último de los cuales, *Il carcere Mamertino*, se estrenó el año de su muerte, 1867.

Los últimos años de su vida los pasó redactando sus memorias, publicadas en 1865 con el título de *Le mie memorie artistiche*. Amante de la vida familiar (se casó tres veces, y tuvo hijos en cada matrimonio) murió en Pescia, Pistoia, el 6 de diciembre de 1867.

R. A.

La Mejor Selección

de

OPERA

y

BALLET

ahora en

VIDEO

SOLICITE INFORMACION SIN COMPROMISO

(93) 203 64 68

SELECTA VISION S. A. C/ Rosario, 9
08017 BARCELONA

Saffo

Cet opéra de Pacini (livret de Salvatore Cammarano) concerne une cérémonie qui avait lieu au temple d'Apollon, à Leucas (ou Leucadie); le *saut leucadien* qui finissait presque toujours avec la mort de celui qui le faisait. Saffo, la poétesse, avait dédié une élegie à attaquer cette cérémonie barbare, mais après les événements dont l'opéra prend son sujet, elle aurait fini par pratiquer le saut elle-même.

ACTE I.

Alcandro, le Grand Prêtre d'Apollon au sanctuaire de Leucas, vient d'être expulsé du cirque où Saffo vient de lire son élegie contre le saut leucadien. Il manifeste sa haine contre la poétesse et jure de se venger. À ce moment il voit Faone, le fiancé de Saffo, qui arrive en proie à la jalousie, parce que Saffo semble accorder trop de sympathie au jeune poète Alceo. Alcandro essaie d'accroître la jalousie de Faone et lui promet la main de sa fille Climène. Faone doute, et reste pourtant pour retrouver Saffo, mais en la voyant trop préoccupée par la couronne olympique qui vient de lui être octroyée, il part enragé pour aller retrouver Alcandro, malgré les protestations d'amour de Saffo.

ACTE II.

Climène est en train de se parer pour son mariage. Survient Saffo, et Climène la reçoit avec tendresse: Saffo prendra la place d'une soeur qui disparut jadis et ne fut jamais retrouvée. Climène invite Saffo à assister à son mariage et lui offre de l'habiller dignement pour la cérémonie. Saffo accepte enchantée.

Nous voyons maintenant le temple, où Alcandro unit sa fille avec Faone. Lorsque la cérémonie est terminée, Climène annonce la présence de Saffo dans le temple. Faone revoit Saffo et celle-ci, enragée, s'élance contre l'autel et le jette par terre. Le sacrilège indigné Alcandro et les prêtres et Saffo est expulsée du temple.

Galerías
Preciados

GALERIAS

Marcando estilo.

BARCELONA. Puerta del Angel, Diagonal MADRID. Callao, Goya, Arapiles, Vaguada, Serrano
PALMA DE MALLORCA • VALENCIA • ALICANTE • MURCIA • ALBACETE I Y ALBACETE II
ZARAGOZA • OVIEDO • VALLADOLID • VITORIA • BILBAO • BURGOS • EIBAR • LAS PALMAS
SANTA CRUZ DE TENERIFE • SEVILLA • CORDOBA • GRANADA • JAEN • CADIZ • BADAJOZ
DON BENITO.

ACTE III.

Saffo, sous le poids de son sacrilège et de son amour perdu, décide de faire le *saut leucadien* en pénitence. Alcandro et les aruspices et prêtres acceptent joyeusement son sacrifice. Saffo ne demande qu'à revoir Climène. Pourtant, lorsque la cérémonie va commencer, Lisimaco, serviteur du temple, confesse que Saffo n'est que la fille d'Alcandro et la soeur perdue de Climène. Alcandro voudrait alors briser le voeu que Saffo a prononcé de faire le saut, mais les aruspices et prêtres s'y opposent. Faone survient (il chante ici l'air le plus fameux de l'opéra) mais Saffo lui prie d'aimer Climène comme si c'était elle. Saffo monte au promontoire et meurt en plongeant dans la mer.

Wagons-lits Viajes

Todo el mundo nos conoce
porque conocemos todo el mundo

BARCELONA (P.º Gracia) 317 55 00 (Diagonal) 200 51 44
(Castillejos) 256 81 02 (Mitre) 212 37 42 (Pau Claris) 302 54 30
(Santaló) 209 47 14 - SABADELL 725 81 66 - MOLLET 593 11 19
GIRONA 20 46 54 - LLORET DE MAR 36 48 87 - BLANES 33 05 94
PORT-BOU 39 01 68 - TARRAGONA 23 78 27 - REUS 30 60 28
TORTOSA 44 05 58

Saffo

This opera by Pacini (libretto by Salvatore Cammarano) expounds on a famous ceremony that used to take place at the Apollo shrine at Leucas (or Leucadia): the *Leucadian leap*. Saffo attacked it as barbarous and inhuman but was later driven to take the vow and submit herself to the ceremony.

ACT I.

Alcandro, high priest to Apollo in Leucas, has been driven out of the Circus where Saffo has delivered an elegy against the inhuman Leucadian leap. Alcandro conceives the most dreadful hatred against the poetess and swears to be avenged. At this point Faone comes in. He is jealous of the favours Saffo seems to grant to the young poet Alceus and Alcandro easily fans his distrust and offers him a better match: his own daughter. Faone doubts, but when Saffo appears his jealousy is not appeased by Saffo's words and when she is awarded the Olympic wreath for her elegy, Faone believing she will rejoice in meeting Alceus again, flies away from her to meet Alcandro and his daughter.

ACT II.

Climene is preparing herself for her impending marriage to Faone. Saffo arrives and Climene receives her with love and kindness; Saffo reminds her of her lost sister. She asks Saffo to attend her marriage ceremony and offers her a beautiful dress. Saffo joyfully accepts.

We now see the temple, where Alcandro unites Climene and Faone forever. Climene tells her father that Saffo is among the guests and Saffo discovers *her* Faone is now Climene's husband. Saffo rushes to the altar and throws it to the ground. The aruspices and priests expel her from the temple.

ACT III.

Saffo, under the weight of her sacrilege and her unhappy love, decides to take the Leucadian leap and offers herself in sacrifice to Alcandro and the aruspices. She only begs to take leave from Climene before the ceremony. When the rite begins, however, Lisimaco, a servant of the temple, discloses that Saffo is really Alcandro's long-sought daughter and, therefore,

Climene's sister. Alcandro would now have her vow to take Leucadian leap canceled, but the aruspices and priests will not allow the solemn oath to be broken: Saffo must die. Faone appears (his aria is the most remarkable in this opera) and professes to love Saffo, but she asks him to be a good husband to Climene and then takes the frightful leap to her death.

**Servicio al
COMERCIO EXTERIOR**

**Servicio Integral
PYME**

**No escuchará
nada mejor.**

74 Oficinas en Cataluña

Plaça de Catalunya 9 - Aragón 314 BARCELONA

CAJA DE MADRID

Discografia de Saffo

La present discografia només ofereix les versions comercials íntegres. Els personatges són esmentats en l'ordre següent: Alcandro, Clímene, Saffo, Faone, Dirce, Ippia i Lisimaco, a continuació l'orquestra i el director.

- 1967 MRF-10 PRIVATE RECORD
Louis Quilico, Franca Mattiucci, Leyla Gencer, Tito Del Bianco, Vittoria Maniachi, Mario Guggia, Maurizio Piacente.
Cor i Orquestra del Teatre San Carlo de Nàpols.
Dir.: Franco Capuana.
D'una representació el 7 d'abril de 1967 al Teatro San Carlo de Nàpols.

Francesc X. Mata Bertran

Notes importants: En atenció als artistes i al públic en general, s'exigeix l'adequada correcció en el vestir (senyors: americana i corbata), i es prega la màxima puntualitat: no es permetrà l'entrada a la sala un cop començada la representació, ni verificar enregistraments, fotografies o filmar escenes de cap mena.

El Consorci del Gran Teatre del Liceu, si les circumstàncies ho reclamen, podrà alterar les dates, els programes o els intèrprets anunciats en aquest programa.

En compliment d'allò que disposa l'Article 92 del Reglament d'Espectacles, és prohibit de fumar als passadissos; hom ha d'utilitzar el Saló del 1er. pis i el vestíbul de l'entrada.

 Accés pel carrer Sant Pau, núm. 1, bis, d'ús exclusiu per a minusvàlids.

Comentaris: Roger Alier, Joan Arnau, Xosé Aviñoa, Pau Nadal. Coordinador d'aquest programa: Roger Alier.

Programes: Publi-Tempo

Portada: Musa de la Música, de Venanci Vallmitjana (Escala principal, Gran Teatre del Liceu)

AVANTPROGRAMA 1987/88

19-22-24-27 setembre

CRISTÓBAL COLÓN

L. Balada

Director d'Orquestra: Theo Alcantara
Montserrat Caballé, Josep Carreras, Alicia Nafé, Carlos Chausson, etc.

1 al 14 octubre

BALLET MAURICE BÉJART

Erostanatos

Light-Dionisos

Malraux

2-5-8-10 novembre

IL TRITTICO

G. Puccini

Director d'Orquestra: Roberto Abbado

Il Tabarro

Vladimir Atlantov, Olivia Stapp, Matteo Manuguerra, etc.

Suor Angelica

Maria Chiara, Margherita Lilowa, etc.

Gianni Schicchi

Rolando Panerai, Dalmau González, Mª Angeles Peters, etc.

19-22-24-27 novembre

TANNHÄUSER

R. Wagner

Director d'Orquestra: Heinz Fricke
Klaus König, Johanna Meier, Jorma Hynninen,
Stefania Toczyska, etc.

4-7-10-13 desembre

MEFISTOFELE

A. Boito

Director d'Orquestra: Alberto Zedda
Montserrat Caballé, Angeles Gulín, Yevgeny Nesterenko, etc.

21-23-27-29 desembre

CAVALLERIA RUSTICANA

P. Mascagni

Director d'Orquestra: Giuseppe Patané
Elena Obraztsova, Corneliu Murgu, Enric Serra, etc.

I PAGLIACCI

R. Leoncavallo

Ileana Cotrubas, Josep Carreras, John Rawnsley, etc.

7-10-12-14 gener de 1988

LA CLEMENZA DI TITO

W. A. Mozart

Director d'Orquestra: Uwe Mund
Carol Vaness, Werner Hollweg, Trudeliene Schmidt, Helen
Donath, etc.

21-24-27-29 gener

UN BALLO IN MASCHERA

G. Verdi

Director d'Orquestra: Uwe Mund
Margaret Price, Fiorenza Cossotto, Dennis O'Neill, Joan
Pons, Ivo Vinco, etc.

8-11-14-16 febrer

DER FREISCHÜTZ

C. M. Weber

Director d'Orquestra: Peter Schneider
Edith Mathis, Sona Gazharian, Siegfried Jerusalem,
Peter Weber, Kurt Rydl, etc.

6-9-12 març

FEDORA

U. Giordano

Director d'Orquestra: Julius Rudel
Plácido Domingo, Eva Marton, Alberto Rinaldi.

18-21-24-27 març

IL TROVATORE

G. Verdi

Director d'Orquestra: Julius Rudel
Maria Chiara, Ermanno Mauro, Fiorenza Cossotto,
Lorenzo Saccomani, Ivo Vinco, etc.

13-17-21-25 abril

OTELLO

G. Verdi

Director d'Orquestra: Antoni Ros-Marbà
Vladimir Atlantov, Julia Varady, Renato Bruson, etc.

5-8-11-13 maig

LA GIOCONDA

A. Ponchielli

Director d'Orquestra: a determinar
Grace Bumbry, Fiorenza Cossotto, Viorica Cortez,
Ermanno Mauro, Matteo Manuguerra, Ivo Vinco, etc.

19-22-25-28 maig

FAUST

Ch. Gounod

Director d'Orquestra: Armando Gatto
Francisco Araiza, Yevgeny Nesterenko,
Gabriela Benacková, etc.

4-8-12-15 juny

DOÑA FRANCISQUITA

A. Vives

Director d'Orquestra: Maximiano Valdés
Alfredo Kraus, Enedina Lloris, Sofia Salazar,
Tomás Alvarez, María Rus, etc.

23-26-29 juny / 1 juliol

DER FLIEGENDE HOLLÄNDER

(El vaixell fantasma)

R. Wagner

Director d'Orquestra: Hans Wallat
Johanna Meier, Alfred Muff, Robert Schunk,
Harald Stamm, etc.

CANVIS DE DATES I D'ARTISTES

BALLET ANTONIO GADES

A més a més es va fer una funció extraor-
dinària el dia 29 de setembre de 1986.

GOTTERDAMMERUNG

Dia 25 i 27 de novembre de 1986

"Brünnhilde" - Ana GREEN

ARMIDE

La funció del dia 11 que va ser suspesa,
va tenir lloc el següent dia 20 de desem-
bre de 1986.

CARMEN

La funció del dia 29 que va ser suspesa,
va tenir lloc el següent dia 30 de desem-
bre de 1986.

Dia 30 de desembre 1986

"Escamillo" - Enric SERRA

A I D A

Dia 5 de gener 1987

"Aida" - Galina SAVOVA

Dia 8 i 11 de gener 1987

"Aida" - Enriqueta TARRES

Dia 11 i 13 de gener 1987

"Radamès" - Jesús PINTO

Dia 13 i 15 de gener 1987

"Aida" - Maya TOMADZE

RIGOLETTO

La funció del dia 13 que va ser suspesa,
va tenir lloc el següent dia 19 de març
1987.

Dia 9 de març 1987

"Il duca di Mantova" - Vincenzo LA SCOLA

Dia 13 de març 1987

"Il duca di Mantova" - Beniamino PRIOR

BEATRICE DI TENDA

La funció del dia 22 que va ser suspesa,
va tenir lloc el següent dia 23 de desem-
bre 1987.

Dies 24, 27 i 29 de març 1987

"Beatrice di Tenda" - Adelaide NEGRI

LUCIA DI LAMMERMOOR

Dia 18 de maig de 1987

"Sir Edgardo di Ravenswood" -

Bruno SEBASTIAN